

Vroegmoderne multimediale omgang met oorlogsgebeuren. Pamfletten over de Spaanse militaire acties in de regio tussen Rijn en Maas in de late 16de en de vroege 17de eeuw

Guillaume van Gemert

De Spaanse aanwezigheid in de regio tussen Rijn en Maas – ook wel de Duits-Nederlandse Nederrijnlanden genoemd – in de jaren van ongeveer 1580 tot ongeveer 1630, moet in feite worden beschouwd binnen het grotere geheel van de Nederlandse Opstand, de zogenaamde Tachtigjarige Oorlog. Van de Spaanse militaire acties aldaar valt een beeld te krijgen via contemporaine geschiedwerken als de *Historie der Nederlandscher ende Haerer Na-buren Oorlogen* van Emanuel van Meteren, in het Duits verschenen als *Meteranus Novus*, of, meer visueel, via de historische gravures uit de Keulse werkplaats van de Hogenbergs. Beide soorten bronnen hebben met elkaar gemeen dat ze vaak pas langere tijd na de specifieke gebeurtenissen die ze behandelen, zijn ontstaan. Bovendien beschrijven of verbeelden ze vooral feitelijkheden, en treedt de visie van de auteur of de maker daarachter terug. Veel dichterbij de feitelijke gebeurtenissen staan de pamfletten; in hen staat de actualiteit centraal en ze combineren vaak ook tekst en beeld, zijn in zekere zin dus multimediaal. In de regel beschrijven pamfletten niet alleen, ze zijn ook uitgesproken partijdig; ze maken propaganda, willen overtuigen, een zelfbeeld uitdragen en het beeld van tegenstanders zwart maken. Wanneer het hele bestand aan pamfletten rond een bepaald historisch gebeuren wordt ontsloten, ontstaat een genuanceerder beeld, omdat de standpunten van alle betrokken partijen zo tot hun recht komen.

In de voordracht zal aan de hand van Duitse en Nederlandse pamfletten die betrekking hebben op centrale gebeurtenissen in de eerder omschreven context, gepoogd worden de hoofdlijnen van de onderscheiden standpunten in de confrontatie van Spanjaarden, de troepen van de Staten-Generaal van de Nederlandse Republiek en betrokken partijen uit het Heilige Roomse Rijk bloot te leggen.